

פרשת בא

קוד האמונה

מהו החוט המקשר בכל ההיסטוריה היהודית לדורותיה?

מי שמכיר קצת את נושא שרשרת הדורות ואת ההיסטוריה היהודית לדורותיה, לא יכול שלא להתפעם מגבורת נפשם של אבותינו, שעמדו איתנים בכל ניסיון הבא לפתחם.

זה התחיל מאברהם אבינו בכבשן האש, עבר לר' עקיבא ועשרת הרוגי מלכות וכלה במסעי הצלב בתקופת הראשונים. תמיד עמדה האמונה בראש מעיינם של אבותינו, שהאמינו שאם הקב"ה נתן כרגע את הניסיון והקושי, זה בא אך ורק ממנו יתברך, כמו שכותב ג"כ החזון איש בספרו אמונה ובטחון: שהיתה נטייה דקה שליוותה את אבותינו כל ימיהם באמונה תמימה, במלך המלכים ובגזרותיו, לבנות בתוך הנפש שלנו מערך הגנה שיוציא אותנו מכל תהיותינו, כמו שעם ישראל יצא ממצרים ארץ הטומאה הגדולה ביותר שיכולה להיות, בכדי שכבר כארבעים יום אחרי כן יתן הקב"ה להם את התורה, כך אנו צריכים לדעת שמלך המלכים מלטף אותנו כבניו אהוביו, גם אם זה לא תמיד נראה לנו בעינינו.

אנו קוראים בפרשתנו על ציוויו של הקב"ה למשה רבינו:

"בא אל פרעה כי אני הכבדתי את ליבו וכו' ולמען תספר באזני בן ובן בן את אשר התעללתי במצרים ואת אותותי אשר שמתי בס".

עם ישראל הצטווה לדורות לזכור את עשרת המכות ולספר זאת אב לבנו, וג"כ בכל יום ויום אנו קוראים ומזכירים את יציאת מצרים בכל הזדמנות אם זה בתפילין, אם זה בקידוש של שבת.

לכאורה מדוע מאורע היסטורי זה מלווה אותנו תמיד בכדי שנזכור? מדוע כך נטבע בבריאה?

אלא עונה על כך הרמב"ן בסוף הפרשה בביאור פרשת התפילין (שמות יג,טז) וזה לשונו:

"ובעבור כי הקב"ה לא יעשה אות ומופת בכל דור לעיני כל רשע או כופר, יצווה אותנו שנעשה תמיד זכרון ואת אשר ראו עינינו, ונעתיק הדבר אל בנינו, ובניהם לבניהם, ובניהם לדור אחרון והחמיר מאוד בענין הזה כמו שחייב כרת באכילת חמץ (לעיל יב,טו) ובעזיבת הפסח (במדבר ט,יג) והצריך שנכתוב כל מה שנראה אלינו, באותות ובמופתים על ידינו ועל בין עינינו וכו', ושנזכיר זאת בפינו בבוקר ובערב כמו שאמרו (ברכות כא). אמת ויציב דאורייתא ממה שכתוב (דברים טז,ג) למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך, ושנעשה בכל שנה אכן כיוצא בהן מצוות רבות זכר ליציאת מצרים, והכל להיות לנו בכל הדורות עדות במופתים שלא ישתכחו, ולא יהיה פתחון פה לכופר להכחיש אמונת האלהים כי הקונה מזוזה בזוז אחד וקבעה בפתחו ונתכוין בענינה כבר הודה בחידוש העולם ובידיעת הבורא ובהשגחתו, וגם בנבואה והאמין בכל פינות התורה, מלבד שהודה שחסד הבורא גדול מאוד על עושי רצונו שהוציאנו מאותו עבדות לחירות וכבוד גדול לזכות אבותיהם החפצים ביראת שמו".

מילותיו של הרמב"ן שקולות מאוד באמונה החושית של האדם, לדעת שכל מה שהקב"ה עשה עבורינו מתחילתם של עשרת המכות עד יציאת מצרים, הכל זה בשבילנו לאמונה לדורות. אנו צריכים לחוש ולהפנים, שכל מה שהקב"ה עושה לאדם הוא אך ורק בשבילו, לא משנה באיזה קושי מדובר. לדעת שיסוד האמונה שלנו היא יציאת מצרים, להתבונן בה ולהפיק מתוכה את הלקחים המתאימים לחיים.

ראיתי מעשה נפלא שיוכל לגלות לנו במעט טפח על כך: (ההארה שבהסתר, עמוד שג)

סיפר הגה"צ ר' נח וינברג זצ"ל, ראש ישיבת אש התורה:

ישבתי ליד השולחן עסוק בעינייני, כשלפתע שמעתי נקישות על דלת חדרי נראה שהמזכיר יצא לרגע - הרהרתי ונגשתי לדלת בעצמי.

לחדר נכנס צעיר שנשא תרמיל גדול על כתפו.

"האם אתה ראש הישיבה כאן?", שאל אותי.

"יש אנשים המכנים אותי בתואר זה", עניתי והזמנתי אותו להיכנס לחדרי.

ישבנו ליד השולחן, הוא הציג את עצמו בשם 'אייב' ושאל גלויות: "מהי מטרתה של הישיבה?"

"מהיכן הוא מגיע?", חשבתי לעצמי, "מה הוא רוצה לשמוע..." הבנתי כי אם הקב"ה זימן אותו אלי, משמע שיש סיבה לדבר, ובכל זאת רציתי להכיר אותו מעט יותר, לכן השבתי: "אמור נא לי אתה מה לדעתך מטרתה של הישיבה?"

אייב ניפח את חזהו בתחושת חשיבות והסביר בנימה שלא נעלמה ממנה התנשאות: "מטרתה של הישיבה היא להעניק אפשרות לאדם להתקרב לאלוקים, נכון, כבוד הרב?"

"כן, כן אפשר לומר שזה נכון".

ובכן רק רציתי שתדע שאני אינני זקוק לשיבה, אתה מבין השם מחולל לי ניסים", וכרך את האמה סביב האצבע כדי לרמוז על מידת הקרבה שלו לבורא עולם.

"אני נרגש להיות במחיצתו של אדם כה קרוב להשם", אמרתי מיד, השתררה שתיקה קצרה ואז שאלתי: "כיצד בדיוק אם תרשה לי אתה יודע שאתה כה קרוב אליי", שאל/ תהה הרב ?

"קל מאוד להסביר זאת", התלהב אייב, "כפי שאמרתי השם מחולל לי ניסים, הנה אתן לך דוגמא - התחביב האהוב עלי הוא רכיבה על אופני הרים ברחבי ארצות הברית, יום אחד אני רוכב על האופנים שלי במורד כביש צר בהרים, לפתע פתאום מגיחה לה מכונית שנוסעת במעלה ההר במהירות רבה, מסתובבת בסביב וממשיכה הישר אלי. נשמתי נעתקת, לשמאלי - צלע הר, לימיני - צוק תלול מגודר במעקה בטיחות נמוך, ומולי גוש אפור שטס במהירות אדירה, אין לי הרבה מה להפסיד, אני משנה כיוון וחותר ימינה. מהירות הנסיעה גבוהה מדי, האופניים מתעופפים מעל מעקה הבטיחות, כמו להטוטן של גלשן שלג. למשך כמה שברירי שנייה אני 'שט' מעל הצוק, ואז צונח לעומק של חמשה עשר מטרים. 'אלוקים'... אני שומע צווחה איומה ומבין שמכיון שאני היחיד שם היא באה ממני, האופניים נוחתים בין שני סלעים ענקיים, ומתקפלים כמו בייגל קלוע, ואני קם ומתרחק מן המקום, עם מעט שריטות פה ושם".

אייב השתתק לרגע, ומיד המשיך: "כעת אני שואל את כבוד הרב, לא היית מכנה זאת בשם נס? 'האם אין הדבר מוכיח לך שהשם ואני קרובים ככה?', הוא שוב השתמש בידיו להסביר לי.

"אתה צודק לגמרי", השבתי, "אין כאן כל מקום לוויכות, זהו נס שאין כמותו, ואם השם הציל אותך, בוודאי שהוא אוהב אותך".

חיוך של הנאה נשפך על פניו, הוא לחץ את ידי והתקדם לכיוון הדלת במטרה לעזוב, המתנתי עד שיגיע קרוב לדלת בכדי לקרוא לו לחזור.

"אייב", אמרתי, "אני מקבל בהחלט שהיה זה השם שהציל את חייך באותו יום בהרים, אבל הייתי רוצה לשאול אותך משהו אחר."

"כמובן", בטחונו העצמי היה ניכר, מה היית רוצה לדעת?"

"מי לדעתך השליך אותך מן הצוק לכתחילה?"

הוא ניצב על מקומו בפה פעור.

בדקות הבאות העליתי לפניו הצעה, לפיה יתכן שבדיוק אותו אלוקים שהציל אותו מן הנפילה, הוא זה שגרם למכונית המהירה להגיח מעבר לעיקול... "מדוע אתה חושב שאלוקים יעשה לך דבר כזה?", שאלתי, "מדוע יסכן את חייך, רק על מנת להצילך לבסוף?"

רושם של חוסר הבנה התפשט על פניו.

"יתכן שהשם ניסה לעורר את תשומת ליבך", עניתי לבסוף על שאלתי שלי, "אולי הייתה זו קריאה ליקיצה שנועדה להעיר אותך?..."

שתקתי לרגע ואז אמרתי: "האם היית רוצה שהשם ינסה לעורר שוב את תשומת ליבך?..."

בסופו של דבר נשאר אייב ללמוד בישיבה...

והמסר הוא ברור שכל מה שהקב"ה עושה לנו בחיים הוא כדי שמהמקרים האלו ניקח את עצמנו למנוף לעליה רוחנית אפשרית בכל התחומים...

ניצן האמונה

על מה התווכחו תלמידי המגיד ממזריטש זצ"ל?

הנושא המדובר ביותר בשנים האחרונות בעולם היהדות הוא אמונה. ישנה באמונה פרטים ופרטי פרטים, דרגות ותתי דרגות, אך מעל הכל יש בה את הלב הפועם של היהודי שרוצה להתחבר לאלוקיו.

יהודי שאל אותי פעם: למה מדברים תמיד רק על אמונה, אמונה ואמונה? אין נושא אחר לדבר עליו שימשוך את לב האנשים?

עניתי לו:

יסוד היסודות ועמוד החכמות, זוהי האמונה. שמעתי פעם בשם החזון איש זצוק"ל, שיהודי בלי אמונה ובטחון צריך לבדוק אחריו אם הוא יהודי. אך פעמים ישנן שאלות באמונה, וטוב לשאול! כי אם אדם לא שואל ומקבל תשובה, השאלה יכולה לקנן בליבו הרבה מאוד זמן חסרת מענה ומערערת את יציבותו הרוחנית. ללא אמונה זה כמו עוגת גבינה בלי תחתית בצק, זה כל כך מתוק אבל בלי תחתית יציבה הכל נופל.... וכידוע אי אפשר לבנות בנין ללא יסודות....

כותב הסבא מקלם זצוק"ל (בית קלם - אמונה ומידות, עמוד כב') וכעין זה ראיתי ג"כ בספר "דרכי יאשיהו" (יסודות נפלאים בדרכי החיים - פרק האמונה) להגה"צ הרב יאשיהו יוסף פינטו שליט"א, שביאר כעין זה, וזה לשון הסבא:

"יש שני מיני בני אדם המאמינים בהשי"ת. א. מאמין בהקב"ה מחמת שהולך בדרכי אבותיו הקדמונים, ועכ"ז אמונתו חזקה. ב. שבא אל אמונת הדת מחמת חקירה.

והחילוק ביניהם: הראשון יש לו מעלה שאי אפשר לפתות אותו, אף אם יאמר לו כמה חקירות הסותרות ח"ו את אמונתו, כי אמונתו חזקה

מפני קבלת אבותיו, ועוד שלא חקר מעולם. אבל יש לו חסרון, שהאמונה אצלו רק מצוות אנשים מלומדה בלי טעם ושכל.

אבל השני יש לו מעלה שמחמת שהכיר הבורא יתברך שמו מחמת גודל חקירתו, הוא חזק אצלו באמונה שלימה ובאהבה גמורה. אבל ג"כ יש לו חסרון שבקל יוכל לפתותו, שאם יביאו לו ראיות הסותרות יתפתה ח"ו.

אבל מי ששני המידות בידו אין למעלה ממנו. דהיינו שסומך על אבותיו הקדמונים בחזק, וג"כ באה לו שחקר בעצמו. זו היא אמונה שלימה וטובה".

אלו שני יסודות, שאחד ללא השני, האמונה אינה קיימת.

"והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה לי בצאתי ממצרים" (יג, ח) וג"כ בהמשך (יג, יד): "והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מזה זאת ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים מבית עבדים".

מהי החשיבות הגדולה להעביר את יסודות העם היהודי לבנים, שהתורה שבה ומדגישה זאת בפרשת התפילין המובאת בסוף הפרשה?

אלא כשקוראים את דברי הסבא מקלם הדברים מובנים היטב, להחדיר בילדים הקטנים שנמשלו ל"בניך כשתילי זיתים סביב לשולחןך", לשתיל רך העושה את דרכו במסילה העולה בית אל את האמונה בקב"ה.

זה מה שאנו עושים כליל הסדר מדי שנה בשנה, עת הבית ערוך ומצוחצח, וכל בני הבית יושבים סביב השולחן, ובמיוחד הילדים הקטנים שהם גולת הכותרת של הערב הזה..

הם דור ההמשך!!!

שאף פעם לא נשכח זאת...

ומהו הלב של האמונה?

על כך ראיתי סיפור נפלא בספר "פלא דורש" (ביאור על ספר "פלא יועץ" לר' אליעזר פאפו זצוק"ל) להרה"ג ר' אילן גוזל שליט"א ראש בית המדרש "ילדי שגיא ויעקב" - אשדוד:

"פעם נכנסה אשה אל ה"בעל שם טוב" הקדוש מיד בצאת השבת כשסיימו תפילת ערבית, בטרם הבדילו על הכוס. עמדה בפתח בית המדרש והחלה לבכות: "רבי, תעזור לי! רבי תושיע!".

שאל אותה ה"בעל שם טוב": "מה לך בתי?" והאשה ספרה: "בתי הגיעה לפרקה ואין לי פרוטה".

לכמה אתם זקוקים?" - שאל אותה, נקבה האשה בסכום של כסף.

אמר ה"בעל שם טוב" לתלמידיו: "כל אחד ואחד יכניס את ידו לכיסו ויוציא את כל מה שיש לו".

מיד הכניסו כולם את ידיהם לכיס, כל אחד הוציא כסף והניחו על השולחן. ספרו את כולו - והנה הגיעו לסכום המדויק שהיא נזקקה לו!

ויהי הדבר לפלא!

עצם הנס פלא פלאים, ויותר ממנו - השעה בה ארע, שהרי כבר אמרנו כי במוצאי שבת התרחש המעשה, עוד בטרם הבדילו על הכוס, וכיצד היה בכיסיהם כסף?

כשסיפר המגיד ממזריטש זצ"ל את המעשה המופלא לתלמידיו, אמר להם: "היודעים אתם מהי ההתפעלות הגדולה ביותר שיש בסיפור הזה?".

אמר אחד התלמידים: "הפלא הוא איך היה בכיסיהם כסף כשעוד לא עשו הבדלה".

"לא" - אמר לו המגיד - "ניסים כאלו היו קורים אצל הבעש"ט באופן תדיר! אין להתפעל מכך!"

אמר שני: "הפלא הוא שהגיעו בדיוק לסכום שהייתה צריכה".

"גם מכך אין להתפעל" - אמר המגיד.

"אני מתפעל ביותר מאהבת ישראל העצומה של הבעש"ט" - אמר תלמיד שלישי - "הרי הבעל שם טוב לא היה צריך שיהיה כסף בכיסו התלמידים. יכול היה להביא את כל הכסף מן הכיס שלו. הוא רצה לזכות את כל תלמידיו במצוה, ולכן שיתף את כולם".

ועדיין אמר המגיד שלא זו הנקודה המיוחדת בספור. מה כן?

"אינני מתפעל מהבעל שם טוב אלא מתלמידיו" - הסביר - "שהייתה להם אמונה אמיתית כל כך עד שהכניסו את ידיהם לכיס על אף שידעו בוודאות שאין בו כלום, ובוודאי לא כסף! הם לא אמרו מלה ולא שאלו ולא פקפקו, אלא מיד הכניסו ידיהם לכיס! כח האמונה הזו הוא ההתפעלות האמיתית!"

בימים אלו חל יום הילולתו של ה"בבא סאלי" זצוק"ל, ובשבוע הבא יחול יום הילולתו של הצדיק הקדוש ר' נסים מויאל זצוק"ל, שני ענקי רוח שחיו בדורות האחרונים עמנו, אצלם כפי העובדות ומעשי המופת שמספרים ומסופרים מדי שנה בשנה, יכולת לראות ולהריח קצת הוד קדומים, קדושה אמיתית, דבקות אמיתית בה' יתברך, והכל בזכות האמונה! שפעפעה כחלב רותח בליבם של כל אותם יהודים שחילו את פניהם אם זה לברכה, ואם זה לעצה, ואם זה לפרוק את את אשר על הלב. כוחה של האמונה צריכים אנו ללמוד מהצדיקים הקדושים הללו גם אנו!

המושפע והמשפיע

מה גורם לנו לא להתקדם ברוחניות? מדוע אסור להיות מושפע
אלא משפיע?

קרוב פסח הוא אחד הסמלים, אם לא הסמל המובחר ביותר אצל העם היהודי, מזמן יציאת מצרים עד ימינו אנו. אמנם אין לנו בימינו לא כהן בעבודתו, לוי על דוכנו וישראל במעמדו, אבל עדיין גם כשמגיע ליל הסדר, אנו עושים זכר לקרבן הפסח, בשביל שלא יעלם הטעם הנפלא של קרבן פסח.

בפרשת השבוע אומרת לנו התורה הקדושה:

"והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום לחודש הזה ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים" (שמות יב).

כתב הילקוט שמעוני דבר פלא (רמז קצה):

"ומפני מה הקדים הכתוב לקיחתו של פסח לשחיטתו ד' ימים. ר' מתיא בן חרש אומר הרי הוא אומר ואעבור עליך ואראך, הגיעה שבועה שנשבע הקב"ה לאברהם אבינו שהוא גואל את בניו. ולא היו בידם מצוות שיתעסקו בהן כדי שיגאלו. שנאמר ואת ערום ועריה, מן המצוות. ונתן להם הקב"ה שתי מצוות. מצוות פסח ומצוות מילה שיתעסקו בהן כדי שיגאלו. ר' אליעזר אומר ארבעה היו בידם, ומפני מה הקדים לקיחתו של פסח לשחיטתו שלוש ימים, לפני שהיו ישראל שטופים בע"ז במצרים", עכ"ל.

והקשה בספר דגל המוסר להגאון מצרפת ר' גרשון ליבמן זצוק"ל ראש ישיבת "אור יוסף" נובהרדוק - וכי באמת לא היה מספיק לכלל ישראל כל התקופה של הנסים והנפלאות שראו במצרים, וכל עניני ההשגחה פרטית של עשרת המכות? ומה זה באמת משנה שהמצרים היו שטופים

בע"ז, הרי גם הם אחרי שראו את הנסים נאמר "ותחזק מצרים על העם למהר לשלחם מן הארץ", הכירו ביד ה'? וגם עם ישראל ידעו שהכל נעשה בשבילם, ובשביל זה צריך את שחיטת הפסח להראות שאין ממש באלוהיהם? לשם איזה תועלת?

הוא מתרץ דברים נפלאים ביותר, וזה לשונו:

"ואפשר להתעורר מכאן איך שרק השי"ת אל דעות ה', הוא יכול להכיר ולדעת מהו המפריע הראשון המעכב את האדם להגיע אל ההרגש של השגחה ובטחון. זהו ה"צמצום" הגדול הנגרם לאדם מכל מיני סבות ומקרים, האדם חושב שכל התנהגותו מבוססת על השכל, וכל מה שהוא מבקש רק השתדלות, פשוט אצלו שזה דבר שהשכל מחייב אותו וכל אחד מבין זאת, אך מכאן יש לנו להתעורר, שהמצב הוא דווקא הפוך, זה לא מן השכל, רק מהשפעה של הסביבה והציורים. ורק הקב"ה בעצמו היה יכול להכיר את זה.

ובגלל זה הקפיד כביכול כל כך שאפילו אחר תקופה של נסים והרגשת ההשגחה, הרי בודאי שלמרות הכל אינם יכולים להפקיר את השפעת מצרים, ע"ז וכל התועבות שלהם, וזה ודאי עשה רושם כל כך עליהם שמכל ציור ומכל ראייה הושפעו בלי שיעור, ועל זה הייתה הקפידה שלא ייצאו עד שישחטו את אלוהי מצרים לעיניהם! לעיניהם של המצריים להודיע להם שאין בהם שום ממשות, וכאשר זה נעשה לעיניהם, זה עושה רושם אחר בלבם של האדם שיוצא במרידה ובבטול גדול נגד ההשפעות האלו.

"כן גם לנו לדעת שהמפריע שלנו הוא נובע רק מהשפעה, ועלינו למרוד במפריע הזה שעומד נגדנו בכל ענין ובכל דבר... ולהגיע לאיזה קנין בהשגחה ובטחון, ואז נצליח".

בחיי היום יום אנו עטופים בסיבות שכליות, כדי לתרץ את הצלחותינו, מעשינו והשתדלותנו. קשה לאדם לתפוס את הברכה העצומה הטמונה

בביטחון בה' לבדו. עד שפעמים רואים בחוש עד כמה אומלל מי ששם כל בטחונו באדם, שהוא משענת קנה רצוף.

עלינו להילחם מול השפעה שכלית זו, ולשים כל ביטחוננו בה' לבדו. זה סוד ההצלחה בחיים.

”ברוך...אשר יבטח בה’- והיה ה’ מבטחו”!!!

וראיתי סיפור נפלא שיש בו מן המחשה נפלאה מה זה לבטוח בה' ולסמוך עליו (בטחתי ונושעתי, עמוד 48):

”יום אחד עליתי על טרמפ באשדוד, הנהג שהיה יהודי יקר שאותו עדין לא הכרתי אמר לי: יש לי סיפור לספר לך, לפני שבועיים נסענו קבוצה של משפחות מהקהלה שלנו לשבת גבוש ונופש בירושלים, הגענו למלון לפני כניסת שבת והתמקמנו בחדרים, פתאום אחד הילדים נזכר שהוא שכח ברכב איזו שקית, חפשנו את המפתחות ואז נזכרנו ששכחנו אותם בתוך הרכב, אנחנו רצים לרכב, ומה מתברר? הרכב ננעל בנעילה אוטומטית והמפתחות בפנים! זה היה מאוד עצוב, כי לא ידענו מה נעשה במוצאי שבת, אבל בקשתי מכל המשפחה שלכבוד שבת קודש נתאמץ לא לתכנן תכניות בשבת, וננסה לשכוח מהתקלה הזאת.

זה היה קשה מאוד, הוא ממשיך, אבל ברוך השם הצלחנו, במוצאי שבת בקשתי מהחברים שלנו שכל אחד יקח חלק מהמשפחה שלנו וככה נגיע לאשדוד ואני לאחר מכן אחזור לירושלים באוטובוס עם מפתחות הרזרבה שנמצאות בבית, ומשם אחזור לאשדוד עם הרכב.

לפתע אחד מהנופשים במלון שלא היה גר באשדוד התערב בשיחה שלי ואמר: אם הרכב שלי נעול, אני אשמח לעזור לך בחינם, אני פורץ במקצועי, ולא יודע למה, אבל בדיוק הפעם לקחתי איתי את הציד ברכב...

הוא פתח לי את הדלת, עבודה ששווה 800 ₪, ולא רצה עליה פרוטה. ומזה למדתי שמי שמכבד את השבת תכבד גם אותו, ושהקב"ה מסדר לנו מבעוד מועד את הפתרון לדבר שעתיד להטריד אותנו רק נסמוך עליו ונבטח בו תמיד שהוא זה שנתן את המצוות הוא גם יידע לסדר לנו את הבעיות...

והנה שני סיפורי השגחה פרטית שפורסמו לאחרונה:

ארבעה משפחות חרדיות נסעו להשתטח על קברי אבות וקברי צדיקים בהונגריה, בשלהי חודש אייר התשע"ט. הם התפללו ליד כמה וכמה ציונים של גדולי עולם הטמונים בהונגריה והתכוונו לחזור ארצה בלילה, אור לכ"ה אייר. הם תיכננו שלפני שישבו הביתה, ישוטו להם להנאתם על ספינת תיירים בנהר הדנובה, הדנובה נובע באזור היער השחור בגרמניה ונשפך לים השחור בתחום רומניה. הוא עובר דרך 10 מדינות ובדרכו חוצה את ערי הבירה וינה, ברטיסלאבה, בודפשט ובלגרד. השייט בדנובה היה אמור להתרחש בשעות מאוחרות ובבוקר הם נסעו להתפלל באחד מקברי הצדיקים, באזור מרוחק מ'בודה', אחת משלושת הערים המרכיבות את 'בודפשט', שם מתחיל השייט, המתחבר עם העיר 'פשט'.

במהלך הנסיעה, היה עליהם לעבור מהר אחד למשנהו, מעבר המתבצע באמצעות רכבל. היום היה יום יפה, השמש חיממה אותם בעצלתיים וחלק מהמשפחות עלו על הרכבל והגיעו להר שממול.

לפתע החלו לנשוב רוחות חזקות וגשם עז ניתך ארצה. הרוחות היו כה עזות, עד שהנהלת הרכבל החליטה לסגור אותו ולא לאפשר למשפחות הממתינות בצד השני, לעלות עליו. הם נאלצו להמתין שעות ולהגיע לייעדם באיחור ניכר, והם נאלצו לבטל את השייט המעניין בנהר הדנובה.

האכזבה היתה גדולה. הילדים רצו מאד לערוך את השייט והמקרה היה מוזר להפליא. מדובר במקרה לא שגרתי, כי תנאי מזג האויר באירופה משתנים בקביעות מקצה לקצה והרכבל פועל בדרך כלל גם בתנאי מזג אויר קשים. כך שלא היה ברור מדוע הרכבל נסגר.

ואז התברר כיצד הקב"ה משגיח בפרטות על 4 משפחות, הנמצאות בהונגריה הרחוקה.

הסלולרי של אחד מהם צילצל ועל הקו היה אחיהם המודאג, שהתקשר מישראל. "אתם בסדר?"

"כן, ברוך ה', למה?"

"לא הייתם אמורים לשוט עכשו בדנובה?", שאל אותם והם השיבו שאכן כן, אך הייתה תקלה והם נאלצו לוותר על השייט.

"פשוט דיווחו הרגע שלפחות שבעה בני אדם נהרגו עכשו, ועוד 21 הוכרזו נעדרים, בעקבות התהפכות ספינת תיירים בנהר הדנובה בבודפשט. ככל הנראה הסירה התהפכה אחרי שנפגעה מכלי שיט אחר בנהר, שבו ירדו הערב גשמים כבדים..."

וסיפור נוסף:

באחד הימים בחודש אלול התשע"ז, הגיע יהודי אל סניף הדואר הממוקם ב'מרכז רימון' באלעד, וביקש מהפקיד להעביר סכום כסף גדול מחשבון הבנק שלו בבנק הדואר לחשבון הבנק של חותנו במקסיקו.

הפקיד החל לאשר את ההעברה הבנקאית ולפתע קרסו המחשבים בסניף הדואר. היהודי הלחוץ התחנן שיעשו משהו, אך פקידי הסניף ניצבו חסרי אונים כמותו. המחשבים לא פעלו ולא ניתן היה להעביר את הכסף. מדובר בסניף הדואר היחיד באלעד ולאיש לא נותרה ברירה

אלא להתקשר לחותנו במקסיקו ולהגיד לו שאין לו למה להגיע לסניף הבנק במקסיקו ולהוציא את המזומנים, כיון שהעברה לא התבצעה.

למחרת שב היהודי לסניף הדואר באלעד וסיפר בהתרגשות: "חותני לא הגיע לסניף הבנק שלו במקסיקו, כי לא הצלחתם לבצע את ההעברה. אם הוא היה מגיע לסניף שלו, אינני יודע אם הוא היה חי כעת. באזור בו נמצא הבנק שחותנו היה אמור לקבל בו את כספו, הייתה רעידת אדמה, ומבנה הבנק התמוטט..."

כל אחד ואחד נתקל בחיי היום-יום בפרטי השגחה פרטית נפלאה. בדיוק הוא הגיע לשם ובדיוק קרה כך וכך... כי כן, גם ברגע זה, עכשיו, הקב"ה משגיח עלינו ודואג לנו. לכל אחד ואחד מאיתנו.

ט"ו בשבט - קשר לא דיפלומטי

מהי כוחה העצום של ברכה? כיצד ניצל היהודי בשואה מהנאצים ימ"ש?

כולם שיחרו לפתחו...

הרבה אנשים נשיאים ומלכים רצו לדבר איתו, אך לא לכולם התאפשר הדבר.

נפגשו איתו רק בקשרים דיפלומטיים, ע"י גורם שני או שלישי.

וכשהצליחו לדבר איתו ולקשור עימו קשרים, ידעו לנצל אותם מתי שצריך.

חוץ מה"קפריזות" (שגעונות) שלו.

על מי אנחנו מדברים אתם שואלים?

בימים אלו סיים את כהונתו בת ארבעת השנים נשיאה ה-45 של ארצות הברית של אמריקה מר דונלד טראמפ. מלכותו היוותה מלכות של חן וחסד לעם ישראל, ומוטל הדבר בספק האם המצב והייחס בממשל יחזור להיות כמו מה שהיה.

מי ששם לב במהלך השנים הללו, היו מספר מדינות שרצו לרקום קשרים דיפלומטיים חדשים עם ארה"ב, המבוססים כמובן על הסכמי שלום, סחר, ונשק, שיהוו גורם שישתלם לעשות עמו עסקים גם בהמשך, והדבר הזה רקם את הקשר בין המדינות...

אך בוא נעצור לרגע ונתבונן:

מה מחבר אותנו אנחנו בתור יהודים, יצירי כפיו של מלך העולם, נזר הבריאה, אל מלך העולם?

היום יום? העבודה? המשפחה?

זה גורם לנו להתבונן?

אולי...

אך מי שקצת פותח עינים ושם לב לנעשה סביבו, יראה שהקב"ה ברא את המושג של "אוכל", שהאדם לא יוכל להתקיים אם לא יקיים את גופו במאכלים שונים ומגוונים...

כדי שהאדם יבין את כל הטוב הזה שברא לו ה', תיקנו חז"ל את הברכה.

ברכת שהכל, ברכת בורא מיני מזונות, בורא פרי העץ, בורא פרי האדמה, בורא נפשות, על המחיה, ועוד ברכות שונות שנתקנו על מאורעות ודברים שונים במנהרת הזמן העוברת על האדם.

אך דומה שחז"ל כבר הגדירו עונשו של מי שאינו מבין את כוחה של הברכה:

אומרת הגמ' (ברכות לה.):

"ת"ר אסור לו לאדם שיהנה מן העוה"ז בלא ברכה וכל הנהנה מן העוה"ז בלא ברכה מעל מאי תקנתיה ילך אצל חכם ילך אצל חכם מאי עביד ליה הא עביד ליה איסורא אלא אמר רבא ילך אצל חכם מעיקרא וילמדנו ברכות כדי שלא יבא לידי מעילה אמר רב יהודה אמר שמואל כל הנהנה מן העוה"ז בלא ברכה כאילו נהנה מקדשי שמים".

שתי עבירות עובר אותו אדם, א - מעל במתנה שהביא לו ה' יתברך, ב- נהנה מקדשי שמים.

ראו נא את דרגת שכרו של יהודי שנזהר בברכות, מסיר עצמו מעברות אלו ומקשר עצמו אל ה' יתברך.

הגאון החסיד, אביר המחשבה ר' צדוק הכהן מלובלין זצוק"ל, בספרו "צדקת הצדיק" (אות רלב') ביאר בטוב טעם ודעת דברים אלו:

"כל עניני העולם וכל הנבראים מזכירים לאדם שיש בורא, וכמ"ש (ברכות ו:): כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה. פי' שידע זה על ידה ויכיר שיש בורא עולם. וכמו ששמעתי על מלאה הארץ קנייני. פי' לקנות על ידם אותך, והש"י מזמין לאדם בכל יום דברים וענינים שונים, אולי על ידם יבוא לזכירה בבורא. כי באמת ההצלה משכחה, זה אינו ביד האדם, דלכן לא נא' אנכי וגו' בלשון ציווי, שא"א לצוות על הידיעה דאנכי שלא ישכח. שציוי הוא רק מה שביד האדם לקיימו. וכששוכח הרי הוא שכח מזה - ושכח גם מהמצוה. רק צריך לסייעתא דשמיא, והסייעתא דשמיא הוא ע"י לא יהי' וגו'. פי' אלהים - כח ויכולת בכ"מ, והיינו בכל שימושיו בכחותיו, באיזה כח מכחות הגוף, ראי' או שמיעה או מעשה או הילוך וכיוצא, יכיר שהש"י הוא הנותן לו כח זה. וזה טעם הברכה לפני כל הנאה, ובלא ברכה מעל (כמ"ש ברכות לה.)."

מוסר ההשכל מדברים הללו נפלא. עם ישראל היקר, עליו אמר הקב"ה "בני בכורי ישראל", אינו צריך לרקום קשרים דיפלומטים. לא צריך הסכמי סחר, אלא הסכם אחד ויחיד, להכיר את זה שהשם יתברך הוא נתן לך את הכוח לעשות את הכול, שאתה מרים כרגע ענב אחד ומברך, לא החקלאים בכרם גרמו לךך שהענבים נראים יפה מאוד, ואתה עכשיו מכוין בברכתך על החקלאים. אתה מכוין על ריבונו של עולם שנתן לחקלאים את הכוח ואת התבונה כיצד לגדל את הענבים שיצאו יפה, וכן על זה הדרך, בשאר ירקות, פיצוחים ופירות שבעת המינים שמברכים עליהם בט"ו בשבט. לא אתה עשית את הפרי, אלא ריבונו של עולם נתן את התבונה לעשותו, ולכן שאתה מברך יש לך קשר ישיר עם מלכו של עולם, שהוא ברא את ה-כ-ו-ל!!!!

לכן כשמקפידים על כל ברכה לא משנה אפילו איזה ברכה זוכים לשכר עצום שאין לשער ואין לתאר!!!

וכך כתב הגר"ש דבילצקי זצוק"ל, בשנת תשל"ב: "האר"י ז"ל הזהיר, 'דהאדם צריך להזהר בתכלית בברכת הנהנין, כי גוף האדם נהנה מהן ומתקדש בברכות אלו, וכמו שכתוב ותורתך בתוך מעי, וגורם שפע עליון באדם' (שער המצוות פ' עקב). ובאלפא ביתא למוה"ר צבי הירש ז"ל בסוף ספר פלא יועץ כתב וז"ל: 'יזהר מאוד לקיים מילי דברכות לברכם בדחילו ורחימו כל מה דאפשר, וביותר ברכות הנהנין, כי כשאנו מברך כראוי המאכל מטמטם את לבו ומשכח עבודת השי"ת ומחטיאו חס וחלילה'."

"לאור האמור, טבעי הדבר שגדולי ישראל התכוננו בחרדה לברכה כל שהיא. על הגאון הצדיק מסטאוויסק זצ"ל מסופר, 'שמעולם לא זרק ברכה מפיו, וכשבא לאיזה ברכה היה שווה כמו רגע, ואחר כך בירך כמונה מעות' (פעולת צדיק עמוד מ'). וכיוצא בזה מובא על ה'כף החיים' זצ"ל, 'שהיה זהיר מאוד לברך בכוונה עצומה ובהתלהבות יתירה מתוך דחילו ורחימו, עד שכל מי שזכה להיות במחיצתו באותה

שעה היה מתפעל ומתרגש מברכותיו הנאמרים בשפה ברורה ובנעימה קדושה ובכוונה עצומה" (מתוך הקדמה לתולדותיו בכף החיים יו"ד ח"ב). גדול אחד בישראל העיד על עצמו: "ותחילת שימושי בפני מורי היה בעסק זה מדי יום ביומו במילי דברכות".

ממשיך רבי שריה זצ"ל וכותב:

"ובספר בטוב ירושלים מובא על מנהג הגה"ק רבי יצחק זאב יאדלר זצ"ל: "ובעת ששמע שום ברכה שיצאה מפי איש קטן וגדול במהירות ובחטיפת התיבות, היה מזדעזע מאד וצעק עליו: כך עושים ברכה להשי"ת? כך מוציאים שם שמים?"

והוא מסיים:

"כתבתי כל זה לעורר, כי רע עלי המעשה שאני רואה מדי פעם בפעם כאלה שכמעט אינם מברכים כלל ברכות הנהנין רח"ל, כי הסתכלתי על שפתותם ומעשיהם, וכרגע 'התעייף עינך בו ואיננו', וכמעט שלא רחש בשפתיו ואיני מאמין כלל שבירך, וזה לא פעם אחת ולא שתים. על כן יראו לחזור בתשובה מכאן ולהבא בעזה"י".

הגה"צ רבי מרדכי אפל זצ"ל והגר"א טורצין זצ"ל נשלחו על ידי רבינו החזון איש זיע"א, להקים מקום תורה ב"אור יהודה" עבור ילדים ממשפחות שבורות. הם הקימו את המקום בעמל ויזע רב והשקיעו רבות בהחזקתו, אך כמעט לא ראו ברכה בעמלם. פנו הם לרבינו הגרי"ז מבריסק זיע"א בשאלה האם יש הצדקה להמשיך את קיום המוסד.

השיב להם מרן הרב מבריסק זיע"א, כמסופר בספר 'נוטרי ברכה': די שאתם מצליחים שילד יהודי יאמר פעם אחת ברכה!!! אילו הייתם יודעים מהי גודל החשיבות לזכות ילד יהודי לומר פעם אחת ברכת 'שהכל', לא היה עולה בליבכם לסגור את המוסד. לכו תקראו בספר 'נפש החיים' כמה גדול כח אמירת ברכה בכל העולמות....!!!

נו, ואם כדאי להקים מוסד שלם בשביל שילד יהודי יברך ברכה אחת. לא כדאי לנו עצמנו להגיע לראש השנה עם ברכה טובה, ועוד אחת ועוד אחת ועוד אחת?!....

ראו נא מה היה עם יהודי שכל ימיו הקפיד על ברכת המזון (הגאון המגיד ר' אלימלך בידרמן שליט"א):

"סיפר לי יהודי בשם ר' שמעון מעשה שהיה כך היה, רבי מאיר שפירא הגיע לבחון את כיתתו ולא הביא מתנה לילדים והציע לומר להם ווארט וזה יהיה המתנה, ואמר להם שמי שקורא ברהמ"ז בכוונה מילה במילה לא שולט בו לא אף ולא שצף ולא קצף, ר' שמעון קיבל על עצמו כך לעשות.

אח"כ השואה הנוראה הגיעה, הנאצים ימ"ש ערכו סלקציה והעמידו ילדים ואת הזקנים שלחו להשמדה ואת הצעירים השאירו לעבודה, הוא ביקש מהקב"ה שיצילהו, ועשה עצמו כאילו הוא גבוה והגביה עצמו ולקחוהו לעבודה, ושם צריכים פרנסה, ושם בדקו כל אחד מה כשירותו לעבודה, ומישהו הציע לו שיאמר שהוא טבח טוב ביחד עם עוד אחד, וקיבלו אותו לעבודה וקיבל מזון באופן בריוח, וראה שנתקיים בו בזה זכות ברהמ"ז.

אחרי כמה חודשים ביקר קצין רשע מרושע שלא הסכים לעבודה שלו, נתן לו פטיש קטן וציוה עליו שיחפור בור בגודל 2 מטר, ו"אם תוך שעתיים תצליח לחפור בור, תוכל לחזור למטבח".... הוא מספר שענינו חשכו, הוא ביקש מהשי"ת שהרי הוא מברך ברהמ"ז בכוונה ויש את ההבטחה שמזונות מצויין לו כל ימיו.

הוא ממשיך ומספר: "לאחר כמה דקות עברו שם חיילים וראו את עבודתו הקשה זרקו עליי ירקות בכמויות, ושוב ביקשתי מה', מיד אחר כך עברה משאית עם חיילים פולנים שהיו באותה צרה, וביקשו ממני

את הירקות, ה' נתן בידי שכל וצויתי שיחפרו בור תוך שעה, והם שחפצו בירקות, מיד החלו יחד לחפור עד שהבור נחפר".

לאחר מכן קרא לקצין הנאצי והראה לו בור חפור, הקצין ההמום מילמל ש"תמיד ידע שה' עוזר לכם", והחזירו לעבודה במטבח.

היהודי עד היום חי בתוכינו ברח' צפניה בירושלים, ומעיד שחיתן את כל ילדיו ואף פעם לא היה לו מחסור בפרנסה. והכל בזכות ברכת המזון".

פרשת בשלח – שירה

זה הזמן לצמוח

כיצד האדם מתחיל את זמן החניטה האישית שלו?

שאלת השאלות שאדם שואל את עצמו בחיים, היא "איך צומחים?", "איך אני יכול לפרוץ קדימה מהמקום שאני נמצא בו, ולהרגיש שעברתי שלב גדול ומורכב בחיים בדרך למשהו טוב יותר?".

הפסוק אומר: "כי האדם עץ השדה". כל אדם משול לעץ. ישנם עצים גדולים וחסונים, ואנו מתבוננים כיצד הם גדלו? ואז אנו מגלים שתהליך הגדילה אמנם היה איטי מאוד, אך הוא היה תמידי ומורכב מרגעים קטנים של פריצה מעלה. ברגע ששמים את הזרע באדמה הוא מתכלה, כמעט נעלם. זה נשמע מאוד קשה. אך בסופו של עניין הזרע מתגבר ומתחיל לצמוח ולגדול מהחלטה אחת ויחידה שעכשיו אני פורץ הלאה.

דרשו דורשי רשומות, חודש שבט ר"ת שנתבשר בשורות טובות. לא בכדי מזל החודש הוא דלי. דלי, חידשו חז"ל, הוא אותיות ילד.

ילד תמיד מחפש להעשיר את ידיעותיו על העולם, ללמוד עוד מיומנויות, ולהבין כיצד דברים פועלים. ילד מתחיל את מסע חייו בצעד אחד קטן, ומרכישה אבני דרך משמעותיות להתפתחותו ולהתקדמותו

צריך לדעת
מה להכניס
לפקאלע...

ספרא אמר ספרא יודע

חדש! הממתק הרוחני שיכבוש את המשפחה ממתק לשבת

אמרה מחודדת? רעיון מחזק? מעשייה מרתקת שלקחה בצדה?
'ממתק לשבת' מגיש אל שולחן השבת מבחר עשיר של פרפראות
בשפה ייחודית, במסר קולע ובטעם מתוק במיוחד. להתענג!

* גובה הספר 21 ס"מ

